

บทที่ 3

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
(SECURITIES EXCHANGE OF THAILAND)



ความเป็นมาโดยสังเขปของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นับว่าเป็นตลาดหลักทรัพย์น้องใหม่ของประเทศทางแถบตะวันออกเฉียงใต้ ได้เปิดดำเนินงานเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518 หลังจากที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ให้ความร่วมมือกันทำการสำรวจและวางแผนเกี่ยวกับสถาบันการเงินและหลักทรัพย์มาเป็นเวลา 6 ปี โดยได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโลก (The International Bank for Reconstruction and Development)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงมีอำนาจกว้างขวางทั้งโดยตรงและทางอ้อม มีหน้าที่แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง เพื่อให้ปฏิบัติการณ์เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้บริหารงานในตลาดหลักทรัพย์ คือ "คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายและควบคุมการค้าเงินงานของตลาดหลักทรัพย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมทั้งการพิจารณาแต่งตั้งผู้จัดการเพื่อทำหน้าที่บริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการ และเพื่อเป็นตัวแทนของตลาดหลักทรัพย์ ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก นอกจากนี้ยังมีหน้าที่กำหนดระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ด้วย"¹

¹มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี, คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์". เอกสารทางวิชาการเรื่องตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องในโอกาสวันเปิดตลาดหลักทรัพย์ (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2518) หน้า 16-17.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคืออะไร

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือ สถาบันเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยจัดสถานที่ให้บริษัทสมาชิกมาทำการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนและหลักทรัพย์รับอนุญาต แทนประชาชนทั่ว ๆ ไป โดยเป็นสถาบันที่มีกฎระเบียบแบบแผน อำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

004980

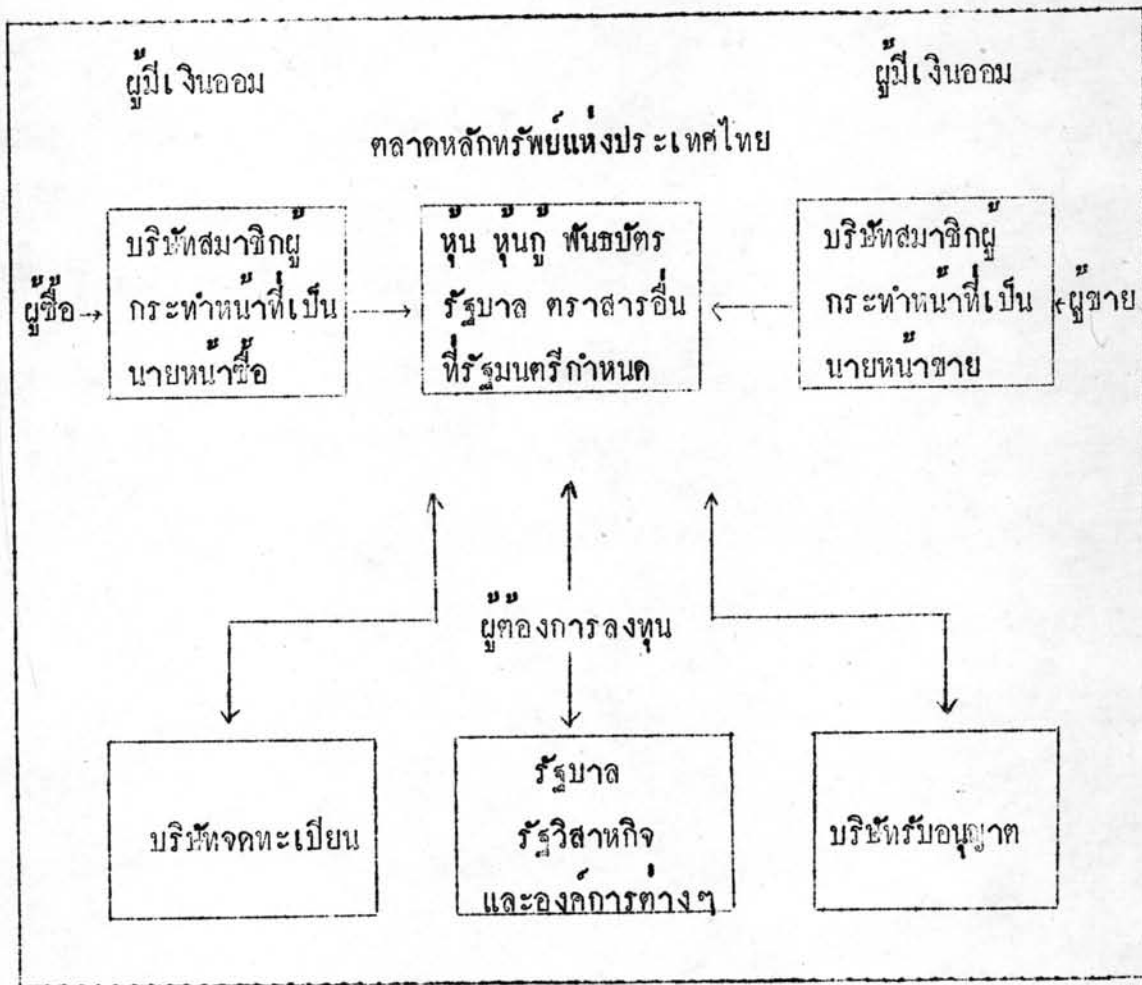
ความสำคัญของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เป้าหมายของการพัฒนาตลาดทุน คือ ความสามารถในการระดมทุน ประเทศที่กำลังพัฒนา ธุรกิจต่าง ๆ ย่อมต้องการเงินทุนเป็นอย่างมาก เพื่อนำเงินทุนมาประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้ผลิตผลผลิตที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ความต้องการที่จะใช้เงินทุนจึงมีอยู่มาก ดังนั้น ปัญหาสำคัญคือ จะได้เงินทุนจากแหล่งใด นอกจากการกู้เงินจากสถาบันการเงินที่มีอยู่ เช่น ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนในระยะสั้น สำหรับในระยะยาวนั้น วิธีระดมทุนที่นิยมคือ การออกหลักทรัพย์จำหน่ายแก่บุคคลทั่วไป สิ่งที่จะจูงใจให้บุคคลพอใจลงทุนในหลักทรัพย์ใด ๆ จะต้องทำให้เขามั่นใจว่าหลักทรัพย์นั้นมีความคล่องตัว สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ เมื่อมีความจำเป็นต้องการใช้ การซื้อหลักทรัพย์นั้นมักเป็นการนำเงินออมมาใช้ โดยเฉพาะคนไทยซึ่งมีรายได้น้อย ความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินออมจึงมีมาก เมื่อซื้อหลักทรัพย์แล้วไม่สามารถจะแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีที่ต้องการย่อมจะไม่มีผู้ใดสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ แต่จะนำเงินไปซื้อทองหรือฝากธนาคาร เพื่อชดเชยปัญหานี้และเพื่อเสริมสร้างมาตรการอันเหมาะสม เพื่อบริการให้ความคุ้มครองผลประโยชน์โดยรวม ธุรกิจหลักทรัพย์จึงจำเป็นต้องประกอบด้วยตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ อันเป็นผลผลิตหลักค้ำโถมบริษัทธุรกิจที่ออกหลักทรัพย์สามารถระดมทุนจากประชาชนได้สำเร็จตามเป้าหมาย

องค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.1

แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย



ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากแผนภูมิแสดงองค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์ จะเห็นได้ว่า ตลาดหลักทรัพย์เป็นแกนกลางหรือศูนย์กลางของการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยมีบริษัทสมาชิกเป็นผู้กระทำการซื้อขายแทนประชาชน หลักทรัพย์ที่จำหน่ายในตลาด เป็นหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร ตราสารอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีกำหนด และหลักทรัพย์เหล่านี้ ใ้คนนำมาจดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์

เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาตแล้ว บุคคลทั่วไปจะซื้อหรือขายหลัก-
 ทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์โดยตรงไม่ได้ จะต้องให้บริษัทสมาชิกเป็นผู้กระทำแทน ทั้งนี้
 เพื่อความเป็นระเบียบ ถูกชั้นตอนตามกฎหมายที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และง่ายต่อการ
 ค่าเงินงานและการควบคุม ซึ่งจำเป็นจะต้องให้บริษัทสมาชิกมาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของ
 ประชาชน ในขณะเดียวกันประชาชนก็จะได้รับความสะดวกขึ้นจากการใช้บริการของบริษัท
 สมาชิก เพียงแต่เสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนด

บทบาทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. ตลาดหลักทรัพย์ช่วยในการระดมทุนแก่ธุรกิจ

ทำให้ธุรกิจสามารถระดมทุนได้ง่ายขึ้นคือ เมื่อออกหลักทรัพย์จำหน่ายแก่
 ประชาชนทั่วไป ก็สามารถขายได้รวดเร็ว มีผู้ลงทุนนิยมลงทุนในหลักทรัพย์มากขึ้น เมื่อ
 ตลาดหลักทรัพย์ซึ่งเป็นตลาดรองมีปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างคึกคัก

2. ตลาดหลักทรัพย์ช่วยให้ธุรกิจมีความมั่นคงในฐานะการเงิน

ธุรกิจสามารถมีโอกาสเลือกแหล่งเงินทุนให้เหมาะสมตามความต้องการได้ โดย
 เฉพาะบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาต เช่น ธุรกิจสามารถออกหลักทรัพย์จำหน่าย
 แก่ประชาชนทั่วไป ก็สามารถขายได้รวดเร็ว หรือจะกู้ยืมจากเจ้าหนี้ ก็อาจทำได้ง่ายขึ้น
 ทำให้ธุรกิจมีโอกาสเลือกแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมกับธุรกิจได้ ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพ
 ในการดำเนินงาน

3. ตลาดหลักทรัพย์ช่วยให้เกิดการกระจายการเป็นเจ้าของของธุรกิจ

การมีตลาดหลักทรัพย์เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเป็นเจ้าของใน
 กิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เดิมธุรกิจต่าง ๆ มีลักษณะเป็นแบบครอบครัวมาก เมื่อบริษัท
 เหล่านี้มาจดทะเบียนในตลาด ทำให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนเป็นผู้ถือหุ้นมากขึ้น เป็นการ
 กระจายความเป็นเจ้าของ เมื่อมีผู้ถือหุ้นมาก ๆ ก็จะทำให้บริษัทต่าง ๆ เป็นบริษัท
 มหาชนมากขึ้น

4. ตลาดหลักทรัพย์ช่วยชี้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

การเคลื่อนไหวของดัชนีราคาในตลาดหลักทรัพย์ เป็นส่วนหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นภาวะเศรษฐกิจของประเทศในขณะใดขณะหนึ่ง ถ้าภาวะเศรษฐกิจของประเทศดี ดัชนีราคาก็จะมีค่าสูง ถ้าภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ดัชนีราคาก็มีค่าต่ำด้วย

5. ตลาดหลักทรัพย์ช่วยให้เงินออมเข้าสู่ระบบมากขึ้น

คนไทยส่วนใหญ่ยังนิยมนำเงินออมซื้อทอง เพชร พลอย ที่ดิน เก็บไว้เฉย ๆ เมื่อมีตลาดหลักทรัพย์ เงินออมเหล่านี้บางส่วนถูกนำมาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการลงทุนที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

คุณสมบัติที่ดีของตลาดหลักทรัพย์

ก. ความเป็นระเบียบ (Orderiness)

ข. ความยุติธรรม (Fairness)

ค. ความคล่องตัว (Liquidity)

ก) ความเป็นระเบียบ (Orderiness) คือ การสร้างระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและสะดวกต่อการควบคุม และให้การดำเนินงานสอดคล้องต่อความวัตถุประสงค์ โดยการออกระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะควบคุมให้การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดมีความเป็นระเบียบและถูกขั้นตอน

ข) ความยุติธรรม (Fairness) เป็นสภาพที่ระดับราคาถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานในตลาดอย่างแท้จริง ประชาชนสามารถซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในราคาที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยล่วงรู้ถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทั่วไปค่านฐานะการเงินและการดำเนินงานของธุรกิจผู้ออกหลักทรัพย์ ตลอดจนระดับราคาที่เป็นอยู่ เพื่อทำการตัดสินใจที่จะซื้อหรือขาย การตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผลย่อมจะเป็นอุปสงค์อุปทานที่จะกำหนดราคาที่ยุติธรรม

ก) ความคล่องตัว (Liquidity) เป็นภาวะที่ตลาดมีหลักทรัพย์เพียงพอแก่ความต้องการและระดับการซื้อขายในแต่ละวันอยู่ในระดับสูงพอที่จะสนองความต้องการในการเสนอซื้อหรือขาย ซึ่งจะสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนว่าเขาสามารถที่จะซื้อหรือขายในหลักทรัพย์ที่เขาต้องการได้ทุกขณะ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้พยายามดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาตลาดทุนในประเทศไทย เพื่อให้เกิดการระดมเงินออมจากประชาชนมาลงทุนในธุรกิจแขนงต่าง ๆ เป็นการเพิ่มผลผลิตให้แก่ประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญรุ่งเรืองและเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่ จะต้องพัฒนาตลาดใหม่คุณสมบัติที่ดีทั้งสามประการของตลาดหลักทรัพย์ เพื่อสร้างความนิยมการลงทุนในหลักทรัพย์ในหมู่ประชาชนชาวไทย อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม